

Centrum pro otázky
životního prostředí
Univerzita Karlova v Praze

ODDĚLENÍ ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Jiří Dlouhý, Jana Dlouhá

Historie

- Součástí COŽP od samého počátku
- Zpočátku
 - podpora transferu poznatků a zkušeností se vzděláváním pro žp a UR ze zahraničí do ČR
 - Koordinace envi vzdělávání jak na UK, tak v rámci ČR

CENTRUM UNIVERZITY KARLOVY
PRO OTÁZKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Seznam přednášek
týkajících se problematiky životního prostředí
na fakultách „Pražské univerzity životního prostředí“
1998 / 1999

UNIVERSITAS
CAROLINA
PRAGENSIS

CENTRUM UNIVERZITY KARLOVY PRO
OTÁZKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Seznam přednášek
týkajících se problematiky životního prostředí
na fakultách „Pražské univerzity životního prostředí“.
1999 / 2000

UNIVERSITAS
CAROLINA
PRAGENSIS

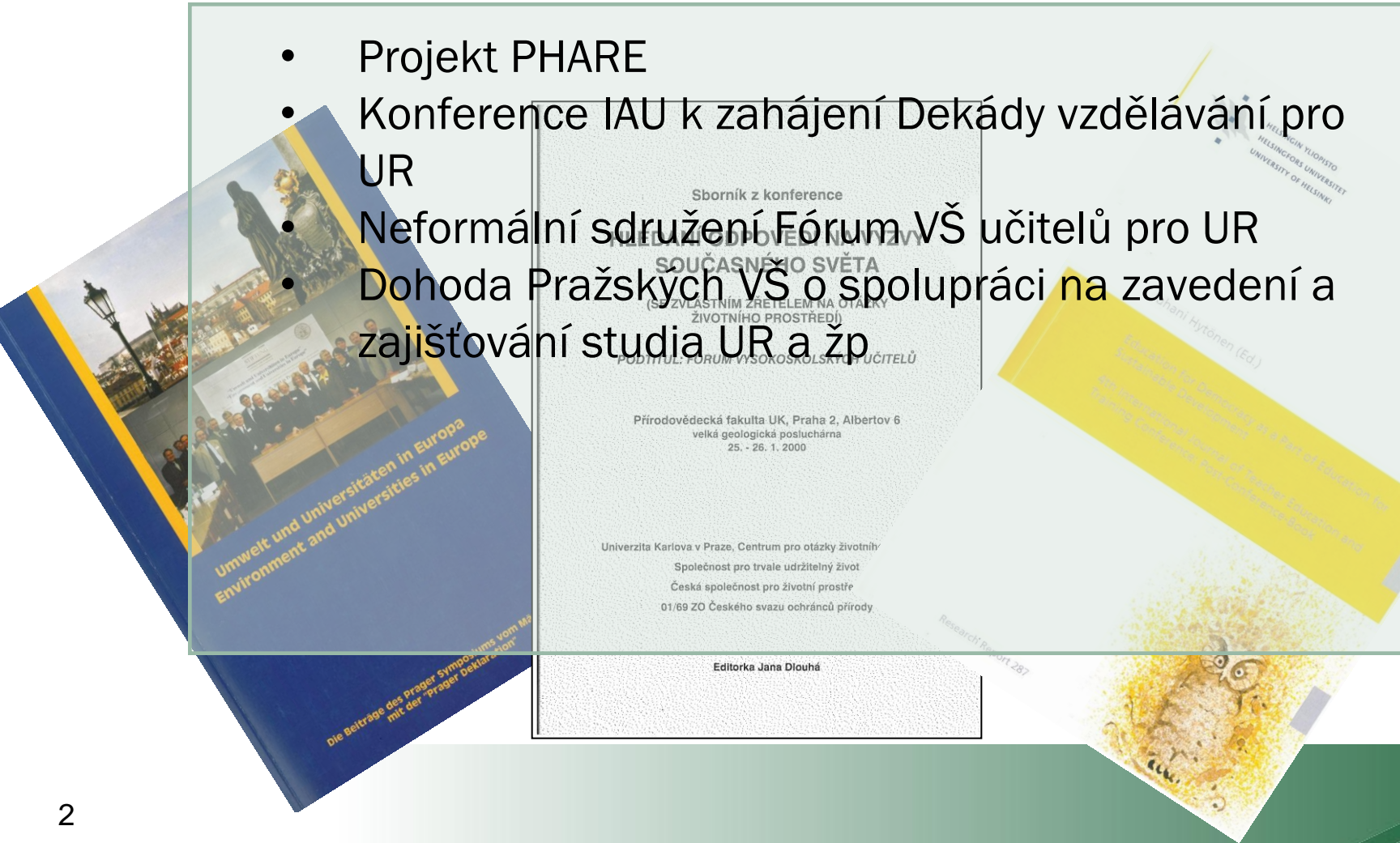
Jiří Dlouhý, Jana Dlouhá
Přehled výuky problematiky
životního prostředí na vysokých
školách České republiky

Svazek 3

Významné akce

- Projekt PHARE
- Konference IAU k zahájení Dekády vzdělávání pro UR
- Neformální sdružení Fórum VŠ učitelů pro UR
- Dohoda Pražských VŠ o spolupráci na zavedení a zajišťování studia UR a žp

Mezinárodní spolupráce

Aktivní člen mezinárodních sítí

- Copernicus Alliance
- Virtual Campus for Sustainable Europe
- UN ECE SC ESD, UNESCO
- Aplikace přihlášky RCE (Univerzita OSN)

Mezinárodní projekty

- PASDEL, VCSE, LENSUS, ISPOS

Velké národní projekty

- PHARE, MOSUR

Celouniverzitní kurz Globalizace a globální problémy

Od roku 1996

- Přednášky předních odborníků
- E-learningové podklady
- Zkoušení studentů v e-learningovém prostředí

Globalizace a globální problémy
univerzální kontext pro studium různých disciplin

Sborník konference Fóra VŠ učitelů
Praha, 18. září 2006

Univerzita Karlova v Praze
Centrum pro otázky životního prostředí

Jana Dlouhá, Jiří Dlouhý, Václav Mezřický (eds.)
Univerzita Karlova v Praze
Centrum pro otázky životního prostředí

Publikační činnost

Jana Dlouhá a kolektiv
Vědění a participace
Teoretická východiska
environmentálního
vzdělávání

KAROLINUM

Sborník z konference

Hledání odpovědí na výzvy současného světa
(se zvláštním zřetelem na otázky životního prostředí)
Podtitul: Fórum vysokoškolských učitelů

Přírodovědecká fakulta UK, Praha 2, Albertov 6
25. – 26.1. 2000

Pořadatelé:
Univerzita Karlova v Praze, Centrum pro otázky životního prostředí
Společnost pro trvale udržitelný život
Česká společnost pro životní prostředí
01/69. ZO Českého svazu ochránců přírody

Editorka Jana Dlouhá

**INOVACE VYSOKOŠKOLSKÉ
VÝUKY
V ENVIRONMENTÁLNÍCH
OBORECH**

K udržitelnému rozvoji
České republiky:
vytváření podmínek

Envigogika – recenzovaný elektronický časopis pro environmentální pedagogiku

ENVIGOGIKA

Domů Recenzované články Inspirace Metodiky Recenze Informace Dopisy a názory Pro autory Starší čísla

Vyhledávání...
Vyhledat...

O časopise

- ✓ Úvod
- ✓ Obsah
- ✓ Redakční rada
- ✓ Redakce
- ✓ Recenzenti
- ✓ Autoři
- ✓ Odkazy

Redakce

- ✓ Popis rubrik
- ✓ Nabízení příspěvků
- ✓ Jak citovat
- ✓ Recenzní řízení

ISSN: 1802-3061

Envigogika je součástí národního elektronického archivu

Web Archiv

Novinky

Comenius program pro školní vzdělávání

Programy pro tvořivou spolupráci škol s místními komunitami: [Biodiverzita](#), [Dialog](#), [E-learning](#). Přihlášky do 17.9.; jak žádat o grant [zde](#).

Pozvánka na land&art setkání v zaniklé osadě Königsmühle

V Loučném pod Kínovcem, pro veřejnost 30.8. až 2.9., [více zde](#)

Envigogika mezi signatáři People's Sustainability Treaty on Higher Education

Envigogika se tak podílí na významné iniciativě vysokých škol u příležitosti konference Rio+20. Dokument je [otevřen k podpisu](#) do konce srpna 2012.

Krajina – maska přírody?

Konference Krajina v estetické perspektivě se uskuteční ve dnech 21.–22. 11. 2012 v Akademickém konferenčním centru, Husova 4a, 110 00 Praha 1. Příspěvky poslejte do 30. 9. 2012. Více informací najdete [zde](#).

IAU Horizons, Vol.18 No.2 – Vysoké školy a udržitelný rozvoj

Poslední číslo IAU Horizons věnováno tématu udržitelnosti ve VŠ sféře: přináší přehled iniciativ a možnosti změny přístupu (dostupné [zde](#))

Konference "Vědci a veřejnost v rozhodovacích procesech"

Envigogika je odborné recenzované periodikum vydávané [Centrem pro otázky životního prostředí UK](#). Jejím cílem je zkvalitnit odborný dialog v oblasti environmentálního vzdělávání a přinášet originální vědecké texty. Časopis Envigogika je zařazen na seznam recenzovaných periodik [RVVI](#).

„Účelem vzdělání není zaplnit mysl, ale otevřít ji.“

Úvodník 2012/VII/1

Autor Jana Dlouhá

Přehled čísla 2012/VII/1 - [Č](#)

Vážení přátelé, příznivci Envigogiky

Připomínáme se vám v době „přelomu věků“ – tedy co se týče dějů přírodních nebo toho, co s ní zamýšlíme my lidé. Slunovrat již překlopil letošní léto do fáze ubývání. A co se týče všeobecné parady o stavu světa, ta právě skončila v brazilském Rio.

Sluneční cykly mají vliv na nás, naše čtení, skrze ně prožíváme i vztah k přírodě a vlastně i kosmickým dějům. I této cykličnosti života se pokoušíme vymanit a tak si mnozí dopřávají dovolenou v jiném ročním období, než je právě u nich doma. Je ale otázkou, zda pocit domova není spjat i s jakousi základní naladěností na přírodní děje. Někdy může být osvěžující domov opustit, ale to, co je základem jeho prožívání, jakási prapůvodní konstelace já – zde (být' právě jinde), tyto souřadnice člověk potřebuje mít pořád při sobě. Je asi dobré umět spolu s přírodou pročit, co se právě děje (například se účastnit slunečního „přelomu“ právě teď), aby člověk byl připraven i na přelomy jiné, životní, také cyklické...

Na rozdíl od této velmi dobře předvídatelné a jisté změny (třebaže je postřehnutelná pouze v kontextu celého léta), se očekávaný přelom v Rio (ne)konal, a jak to dopadlo, teprve uvidíme, protože to celé je plné na nás. Jisté je, že to byl velký strategický zápas, jak si v té všeobecné snaze o jedno společné dobro uchovat možnost vlastního, soukromého individuálního prospěchu navzdory všem racionálním argumentům. My lidé v této dualitě žijeme, takže to tak asi být má – za podmínky, že se nevytratí ona idea a účinná snaha ji uskutečnit (což jak víme nejde, ale zrovna tak nejde se o to stále nepokoušet, protože pak by nic nemělo smysl). No a protože to vypadá, že takřka všichni vládcí světa rezignovali (uskutečnit neuskutečnitelné v horizontu jednoho života nebo dokonce volebního období?), musíme se o to pokusit sami a příznivá zpráva je, že můžeme být slyšeni.

Takže poslouchejte – nejen o Rio, třebaže se [zde o něm píše](#) a dokonce i tak docela aktivisticky coudi požaduje po vládách našich. Přede vším jsme tentokrát získali (a opečovali) několik pozoruhodných textů recenzovaných:

Marek Franěk diskutuje český překlad Skály, která má testovat emocionální, kognitivní a zážitkové měřící spojený s přírodou – v anglosaském světě známe jako Nature Relatedness Scale, jejíž využití v našich kulturních podmínkách má své meze. Jan Činčera zkoumá, jak žáci čtvrtých tříd vnímají les, interpretují jeho systematickou podstatu a posuzují vliv člověka na něj; používá při tom techniku mentálního mapování. Optimalní podobu environmentální výchovy v předškolním vzdělávání hledají autorky Kateřina Jančaříková a Magdalena Kapucianová – analyzují nedostatečnou pozornost věnovanou environmentální výchově v předškolním věku a navrhují, jak se s tím vypořádat: součástí textu je metodika poskytující učitelkám MŠ kritéria realizace a autoevaluace environmentální výchovy na této úrovni. Globální změně klimatu se věnuje Barbora Duží – uvádí možnosti didaktického zpracování tématu na úrovni středních škol a nabízí nástroj pro hodnocení různorodých informačních zdrojů pro potřeby výuky. Viera Chrenšćová popisuje, do jaké míry jsou na slovenských základních školách využívány exkurze, a rozebírá názory učitelů na tuto organizační

Stránka Diskuse

Číst

Zobrazit zdrojZobrazit historiiJít naHledat

Biodiverzita

Tato stránka nemá žádné posouzené verze, takže dosud nebyla zkontrolována kvalitou.

Biodiverzita, tedy biologická rozmanitost, znamená variabilitu všech žijících organismů; zahrnuje diverzitu v rámci druhů, mezi druhy i diverzitu **ekosystémů**. Je popsána jako rozmanitost života ve všech jeho formách, úrovních a kombinacích^[1]. Přitom nejde o pouhý součet všech genů, druhů a ekosystémů, ale spíše o variabilitu uvnitř a mezi nimi. Proto je biodiverzita v tomto pojetí považována za vlastnost života.

Biodiverzita není totožná s druhovým bohatstvím (výčet druhů), nýbrž je pojmem mnohem širším a komplexnějším. Na druhou stranu ji však nelze zcela ztotožnit s celým předmětem zájmu současné ochrany přírody. Biologická rozmanitost končí de facto na úrovni ekosystémů, nedotýká se tedy bezprostředně *krajiny*, *krajinného rázu* apod. Také geologická a geomorfologická diverzita, souhrnně tzv. *geodiverzita*, přesahuje rámec pojmu biologická rozmanitost. V poslední době se tak objevují nové pojmy *geobiodiverzita* a *krajinná diverzita*^[2]

Někdy k nim bývá navíc přidávána také *molekulární rozmanitost*^[3].

Obsah [skrýt]

- Stabilita životního prostředí na Zemi
- Ochrana biodiverzity
- Témata
- Příklady a zdroje pro výuku
- Literatura
- Reference
- Související články
- Externí odkazy

Stabilita životního prostředí na Zemi

Život na *Zemi* se vyskytuje pouze v tenké vrstvě na rozhraní *zemské kůry* a *atmosféry* a zejména pak v *hydrosféře*. Tloušťka *biosféry* činí jen dvě desítky kilometrů (při poloměru Země zhruba 6 400 km); objemem tedy zabírá jen 0,3 promile objemu Země.

Fyzikální a chemické podmínky v této vrstvě jsou neuvěřitelně stabilní. Na tom mají zásluhu:

- kosmologické podmínky (stálý zářivý výkon *Slunce*, stálá oběžná dráha Země),
- výskyt tekuté vody zejména v oceánech,
- před účinky elektricky nabitých částic kosmického záření a zejména tzv. slunečního větru je povrch Země chráněn *geomagnetickým polem*, které má charakter dipólu s magnetickou osou mírně skloněnou k ose rotace,
- průměrná teplota zemského povrchu, která činí v současné době + 15° C, což je zhruba o 30° C více, než kolik by měla planeta v téže poloze vůči Slunci, ale bez zemské atmosféry. Rozdíl je dán tzv. skleníkovým efektem. Protože hlavními skleníkovými plyny jsou vodní pára, oxid uhličitý a metan, je tento faktor spjat s existencí života na Zemi,
- ozonová vrstva* brání přístupu život nebezpečnému ultrafialovému záření Slunce až na zemský povrch. Existence ozonové vrstvy úzce souvisí s výskytem kyslíku v zemské atmosféře. Ještě před 700 miliony let bylo kyslíku v zemské atmosféře tak málo, že ozonová vrstva neměla z čeho vznikat. V době, kdy ozonová vrstva neexistovala, byl život na Zemi omezen na hlubší pásma v mořích a jezerech (voda totiž ultrafialové záření vydatně pohlcuje),
- dosud nejdelší homeostatický cyklus na Zemi objevili geologové teprve nedávno. Růst zastoupení *oxidu uhličitého* v atmosféře znamená zvýšení velikosti *skleníkového efektu*, a tedy celkové oteplení Země. Tím se zvyšuje výpar vody z řek, jezer a především oceánů, což má za následek mocnější dešťové srážky. Vodní kapičky vymývají oxid uhličitý z atmosféry, a ten je na povrchu oceánů dychtivě pohlcován *planktonem*, který jej včleňuje do svých organismů. Když plankton hyne, padají jeho ostatky na oceánské dno, kde se oxid uhličitý zabuduje do *vápence* (CaCO₃). Vlivem podsouvání *litosférických desek* se vápencem dostává skluzem přes *zemskou kůru* do vnějšího pláště až do hloubek, kde se taví magmatickým ohřevem.

Prostřednictvím sopek se takto znovu uvolněný oxid uhličitý dostává zpět do zemské atmosféry a tak opět ovlivňuje velikost skleníkového efektu. Celý cyklus trvá zhruba půl miliardy let^[4].

Organismy aktivně pomáhají vytvářet stabilní podmínky pro svůj život (pozitivní zpětná vazba). Celoplanetární regulace je tak dosaženo srůstáním živé a neživé složky do jediného systému. Druhy a jejich prostředí se vyvíjejí ve vzájemné interakci; evoluce organismů je propojena s evolucí prostředí. Taková autoregulace života a prostředí Země vede k vytváření vědeckých teorií o živé planetě Země - vycházející z tzv. *hypotézy Gaia*.

Ochrana biodiverzity

Biodiverzita neboli biologická rozmanitost má tendenci se v průběhu evoluce zvyšovat. K jejímu poklesu dochází v důsledku určitých katastrof, nebo například i zásahem člověka.

Hlavním cílem zachování biodiverzity je uchování rozmanitosti jednotlivých biologických druhů i různorodosti prostředí, ve kterých se tyto druhy nacházejí. Proměny ve složení, zastoupení druhů se odehrávají také přirozenou cestou, v současné době však jsou výraznější ty, které působí lidská činnost.

Biodiverzita korálových útesů

- [Main page](#)
- [Community portal](#)
- [Current events](#)
- [Recent changes](#)
- [Random page](#)
- [Help](#)

- ▼ [Toolbox](#)
- [What links here](#)
- [Related changes](#)
- [Upload file](#)
- [Special pages](#)
- [Printable version](#)
- [Permanent link](#)

Summer school 2012

Contents [hide]	
1	Case study - Ore mountains & Most region
2	Knowledge base for Ore Mountains case study
3	Methodological materials for students
4	Actors in the Ore Mountains & Most region case study
5	Outcomes of past students' work
6	2012 Student Space
7	2012 Summer School Diary
8	Presentations of Speakers
9	Other Resources
10	References

Sponsored by

DBU

Deutsche Bundesstiftung Umwelt

www.dbu.de

Case study - Ore mountains & Most region [edit]

The ISPoS Summer School is concentrated on the local problems of a specific region where the huge impacts of supra-regional industries are visible. Like [last year](#), we will use the opportunities to see and experience the situation on site. Additionally, we will not only explore and describe the current situation but also reflect upon it (in case studies), apply theoretical concepts (social capital), and analyse it using the actor analysis method applied to the local situation. We will deliver the results of our deliberations to the local inhabitants in [public hearing](#) organized at the end of the week.

Knowledge base for Ore Mountans case study [edit]

Background materials and available internet resources are available at [Knowledge base for Ore Mountains case study page](#)

Methodological materials for students [edit]

Please study the Manual for Stakeholder Analysis ^[1] in advance!

- [Interview outline & How to conduct an interview](#)
- [Case study writing outline](#)
- [Stakeholder mapping workshop outline](#)
- [Stakeholder profiles - definition and criteria for analysis](#)
- [Reframing workshop outline](#)

Also basic concepts of sustainability should be used:

- [Environmental capital](#)
- [Social capital](#)
- [Capital in economy](#)

Actors in the Ore Mountains & Most region case study [edit]

See [relevant page](#)

Outcomes of past students' work [edit]

- Outcomes of the e-Learning Module - ISPoS 2012 summer semester: [Stakeholder profiles](#) in Ore mountains & Most region case study
- [Summer school 2011 outcomes](#): during this Summer school, students developed an in-depth analysis of the regional problems from the perspective of different regional stakeholders, including a SWOT analysis of the main regional issues from their point of view. See also:
 - [Memorandum signed by students](#)
 - [Shared SWOT analysis of the region](#)

Nástroje Web 2.0 pro výuku problematiky UR a ŽP

- Interaktivní e-learningové prostředí (moodle)
- Nástroje wiki
- Kombinace e-learningového prostředí a face to face výuky
- Open Educational Resources
- Výuka pomocí případových studií
- Stakeholder analysis

DBU
Dobrovolná
občanská organizace
www.dbu.cz

MOSUR
MILKOVSKÁ MĚSTANINA S ET
SUSTAVNĚNÍM KRAJINĚ

